

**KULTURÁLIS, SPORT ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK BIZOTTSÁGÁNAK
ELNÖKE**

ELŐTERJESZTÉS
a Képviselő-testület 2019. június 20-án tartandó ülésére

Tárgy: Javaslát a síremlékek helyi védelméról szóló 4/2017. (II.24.) önkormányzati rendelet módosításáról

Előterjesztés: Szűcs Józsefné elnök

Tisztelt Képviselő-testület!

Gödöllő Város Önkormányzatának képviselő-testülete 2008-ban 35/2008. (XI.24.) számú önkormányzati rendeletével rendelkezett a síremlékek helyi védelméről., majd 2017-ben új rendeletet alkotott. A rendeletalkotás egyik célja az volt, hogy a kulturális örökség védelme keretében a képviselő-testület olyan Gödöllőn eltemetett személyek síremlékeit nyilváníthassa védettnek, akik a nemzet vagy Gödöllő helytörténete szempontjából jelentős és kiemelkedő munkát végeztek, öregbítették városunk hírnevét. A másik cél, hogy a nemzet és a város nagyjainak emléke előtt ilyen formában is lerójuk tiszteletünket, a város ne engedje, hogy ezeknek a személyeknek a síremléke nyom nélkül megszűnjön. A helyi védettség a síremlékek esetében elsősorban eszmei elismerést jelent. Ennek megfelelően született meg a ma is hatályos a síremlékek helyi védelméről szóló 4/2017. (II.24.) önkormányzati rendelet.

A Bizottsághoz két kérelem is érkezett, melyben Felsőmérái Ostorharicsi Horváth Károly 1812-be született jogász, majd Ferencváros országgyűlési képviselőjének síremlékét javasolja leszármazottja hely védetté nyilvánítani, valamint az 1868-ban született Neszvada Antal gyertyaöntő síremlékét javasolja a kérelmező védetté nyilvánítani. A rendeletben előírt eljárási feltételeket a kérelmezők teljesítették, így rendelkezünk a leszármazottól származó nyilatkozattal. Felsőmérái Ostorharicsi Horváth Károly sírhelyének gondozását a Városvédő Egyesület vállalja, Neszvada Antal sírhelyét a család vállalja gondozni.

Horváth Károly (1812-1893) Felsőmérái, Ostorharicsi, 1848-as honvéd, főjegyző, országgyűlési képviselő Régi ref. Y parcella 8335.

Horvátországi eredetű a család, amely a 16. században a Mérái család révén birtokos lett Felsőmérán. Horváth Károly Alsózsoltán született, ahol az apja, felsőmérái Horváth György református lelkész és 14 gyermekes családapa volt. A miskolci református líceumban kezdte meg tanulmányait, majd 1831-ben Debrecenbe ment jogot hallgatni. 1833 és 1838 között nevelő volt Pozsonyban és Pesten. 1837-ben tett ügyvédi vizsgát. Külföldi útja során járt Németországban, Svájcban, Franciaországban, Olaszországban. Majd Pesten kezdte meg ügyvédi pályáját, amelyet 1848-ig folytatott. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc alatt a főváros főjegyzője volt, ő fogalmazta Pest város kiáltványait, majd kormánybiztos lett. Ezért aztán 1851-ben hadi törvényszék elé állították, először halálra, majd kegyelem útján két évi várfogságra ítélték. Josephstadtban raboskodott. Pest Ferencváros kerülete 1865-ben képviselővé választotta. Akkoriban Pesten az Aranykéz utca 3. szám alatt lakott. Mindig buzgó és tevékeny résztvevője volt a közéletnek, például az ügyvédi kamara elnöki teendőit is elvállalta. Cikkei a Jogtudományi Közlönyben, a Fővárosi Lapokban jelentek meg. Első feleségét Kérell Antóniának hívták. Második felesége, Tuba Hermina volt, akitől két gyereke született, Károly és Gizella. Tuba Hermina Gödöllőn lakott a Ferenc József tér 21. vagy 27. számú házban. Horváth Károly 1878-ban betegeskedése miatt visszavonult a magánéletbe, majd 1893-ban 81 éves korában halt meg „elagulás” következtében. A felsőmérái és ostorharicsi Horváth család sírboltjában nyugszik a gödöllői régi református temetőben, lánya, unokája és második felesége társaságában. Lányuk, Horváth Gizella dr. Baky Imre árvaszéki jegyző felesége volt és fiatalon meghalt tüdőgümőkórban, amikor még csak kéthónapos volt a kislánya. Ez a fiú is tragikus körülmények között, veronal mérgezésben halt meg 19 éves korában. Mindenkit túlélte Tuba Hermina, az anyakönyv meg is jegyzi, hogy „a lánya 20 éve és 1 hete halt meg”. A fiuk, ifj. Méray Horváth Károly jó szemű szerkesztő lett, az Arad és Vidéke című napilap szerkesztője volt éveken keresztül. Az aradi szabadságszoborról vitatkozott egy másik lap újságírójával, és párbajig fajult a vita, amelyben ifj. Horváth Károly elvesztette a fél karját. Ez azonban nem akadályozta az írásban, maga készítette műkézzel dolgozott. Arról volt híres, hogy ő hívta Gárdonyi Gézárt újságírónak az Arad és Vidékéhez, és aztán ő is küldte el, mert nem volt vele megelégedve.

Neszveda Antal gyertyaöntő mester Máriabesnyőn a Hétház utca 2-ben élt és üzleti tevékenységét is itt folytatta. Neszveda Antal 1868-ban született Gödöllőn, iparát Budapesten tanulta, 1888-ban szabadult fel. Segédként Grazban és Vácon dolgozott. 1892-ben önállósította magát, Gödöllőn. 1908-ban Állami Ezüstérmet kapott Bécsújhelyen, 1926-ban pedig aranyéremmel tüntették ki a faluszövetség által szervezett kiállítás méhész osztályán, kiváló viasz termékeiért. Gödöllő községének életében is tevékeny szerepet vállalt, évtizedeken át tagja volt a képviselő-testületnek és a Gödöllői Takarékpénztár igazgatóságának. Ezek mellett még számos egyesület elnökségében foglalt helyet. Neszveda Antal egy özvegyasszonyt vett el feleségül, akinek két gyermeke volt, közülük az egyik, Szendrő Sándor szintén gyertyaöntő lett. Itt egy parasztház helyére építették fel egyszintes lakóházukat, mely mind a mai napig látható. A tervek 1928-ban készültek és 1933-ra már biztosan állt a ház. A földszinten lakott a mester a feleségével, az emeleten pedig testvére, Neszveda Margit élt. A parasztház megmaradt hátsó részéből alakították ki a híres gyertyaöntő műhelyt. Termékeik közt elsősorban oltár a szomszédos templomot látták el gyertyával, csillár gyertyák, öröklámpák és tartozékaik, égőolajok, tömjének és sirmécsesek kerültek ki a műhelyből. Gödöllőn kívül voltak még rendelések Sümegről, Felnémetről, Gyulaházáról, Mezótúrról, Rajkáról, Vácról, Kassáról, Dombóvárról, Gyórból, Esztergomból, Hatvanból, Budapestről, Nagyörzsönyből, Lugosról, Rónaszékről, Nagymágocsról, Mátészalkáról, Kisvárdáról, Balassagyarmatról és Békéscsabáról. Neszveda Antal gyertyái híresen jó minőségűek voltak. Azonban nem csak gyertyaöntéssel foglalkozott, hanem az ahhoz szükséges alapanyagok egy részét is maga állította elő, mely által más mesterségekben is jártas volt. A viasz előállítás miatt méhészkedéssel is foglalkozott. Készített akác és hársmézet, csemege és mézsűrítményeket. A méz egy részéből pedig mézeskalácsot csinált, amit a máriabesnyői búcsúban adott el. A híres gyertyaöntő mester 1939. március 11-én, 71 éves korában hunyt el. Temetése március 14-én volt a máriabesnyői temetőben.

Halála után felesége majd pedig nevelt fia vette át az üzletet. Az üzem az 1950-es évek elején szűnt meg, miután a tanács betiltotta a viasz kiutalását a cég számára. 1953-ban már a ház is állami tulajdonban volt.

Koós Bertalanné, született Szendrő Gyöngyös, Zimányiné Szendrő Mária és Szendrő Szabolcs – Gödöllő Város díszpolgára – kezdeményezi Neszveda Antal sírjának városi védetté nyilvánítását. Neszveda Antal sírja a máriabesnyői régi temető 1 parcella 5 sor 1-2 sírhelyen található.

A Bizottság a javaslatokat megtárgyalta és javasolja a Képviselő-testületnek, hogy a két síremléket nyilvánítsa védetté és ennek megfelelően fogadja el a mellékelt rendelettervezetet.

Gödöllő, 2019. június „19”

Szűcs Józsefné

Gödöllő Város Önkormányzata Képviselő-testületének
...../2019. (VI....) önkormányzati rendelete
a síremlékek helyi védelméről szóló 4/2017. (II.24.) önkormányzati rendelet módosításáról

Gödöllő Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében, a temetőkről és a temetkezési tevékenységről szóló 1999. évi XLIII. tv. 41. § (3) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján, valamint a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 13. § (1) bekezdés 7. pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, a következőket rendeli el.

1. §

A síremlékek helyi védelméről szóló 4/2017. (II.24.) önkormányzati rendelet (továbbiakban : rendelet) 2. melléklete helyébe e rendelet 1. melléklete lép.

2. §

A rendelet kihirdetése napját követő napon lép hatályba.

Gödöllő, 2019. június „ „

Dr. Gémesi György sk.
polgármester

Dr. Kiss Árpád sk.
jegyző

1. melléklet a/2019. (VI.) önkormányzati rendelethez

HELYI VÉDETTség

I. Dózsa György úti temető

- Balázsovich András (1939-1956) 56-os elesett Bal IV. 1. sor 34-35-36 -6403
Bartal János (1816-1897) uradalmi ügyész Bal III. 16. sor, 4-7. sír.
Dr. Berente István (1887-1958) községi orvos, helytörténész. Jobb IV. 10. sor 2/A-B – 6032.
Dr. Bezilla István (1866-1930) ügyvéd, lapkiadó. Kriptasor 50. – 3924.
Bor Ambrus (1921-1995) író. Kriptasor 47-49. – 3923
Csiki Kovács Dénes (1893-1981) író. Bal III. 20. sor, 9. sír - 6650.
Dolfin Antal (1824-1915) 1848-as honvéd, állatorvos. Bal III. 4. sor, 26-29. sír – 7035.
Fejéregyházi László (1901-1948) festőművész, rajztanár. Bal II. 6. sor, 12. sír – 7347.
Felsőmérői Ostorharicsi Horváth Károly jogász, Ferencváros országgyűlési képviselő Régi ref temető Y parcella, 8335
Harangi László (1897-1934) író, költő. Jobb II. 10. sor 12. sír – 4867.
Heltai Miklós (1909-1989) tanár, múzeumalapító. Új ref. P parcella 1526.
Hovhannesian Eghia (1885-1948) ügyvéd, lapszerkesztő. Kriptasor 47-49. – 3923.
Illyés Bálint (1834-1910) 1848-as honvéd, költő, ref. lelkész, országgyűlési képviselő. Régi ref. X parcella 8167.
Kiss Antal (1937-1956) 56-os elesett – A parcella 2. sor 10-11 sír, - 61
Odray (Odrobenyák) Nep. János (1825-1896) Gödöllő első plébánosa, helytörténész. Jobb II. 16. sor, 1-4. sír – 4940.
Polónyi Péter (1931-1993) könyvtáros, múzeumalapító. Bal IV. 5. sor, 6-7. sír – 5896.
Remsey András (1929-2011) festőművész. Jobb III. 19. sor, 9. sír – 5467.
Remsey Flóra (1950-2014) kárpitművész. Új ref. M parcella 2397.
Remsey Gábor (1925-1999) grafikus. Jobb III. 19. sor, 9. sír – 5467.
Remsey Iván (1921-2006) festőművész. Új ref. M parcella 2397.
Remsey Zoltán (1893-1925) festőművész. Jobb III. 19. sor, 28. – 5479.
Schram Ferenc (1923-1975) néprajzkutató. Jobb I. 3. sor, 2-3. sír – 4565.
Szabó Ede (1925-1985) műfordító, irodalomtörténész. Új ref. N parcella 1230.
Dr. Teghze Lajos (1852-1932) palota- és koronauradalmi orvos. Régi ref. Y parcella 8482.

II. Máriabesnyői temető

- Gábor Áron (1911-1982) író. 5. parcella, 4. sor 12-13.
Neszveda Antal gyertyaöntő (1868-1939.) Régi temető 1 parcella 5 sor 1-2 sír
P. Kollár Péter (1794-1856) kapucinus rendfőnök (gvárdián). 12. parcella, 2. sor 1. sír.

